

กิจกรรมด้านศิลปะเพื่อพัฒนาความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก

Art Activities to Increase Attention in Learning of Children with Autism

ปัทมา เทียนชัย และ ดร. กมล โพธิ์เย็น

มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมด้านศิลปะ ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนออทิสติก เพศชาย อายุ 10 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ของโรงเรียนวรณสว่างจิต กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 คน ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small-n Experimental Design) ดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ครั้งละ 60 นาที รวม 16 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมด้านศิลปะ จำนวน 16 กิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้กิจกรรมด้านศิลปะเด็กออทิสติกมีพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้กิจกรรมด้านศิลปะ

คำสำคัญ : กิจกรรมด้านศิลปะ ความใส่ใจในการเรียน เด็กออทิสติก

Abstract

The purpose of this research was to compare attention in learning of children with autism before and after using Art activities. The participants of the study were 2 autistic male students. The students aged 10 years old. They were studying in Semester 2, academic year 2015, at Wansawangchit School. The research method was Small-n experimental design. The experiment lasted for 8 weeks (16 sessions, 2 day a week). Instruments used in the research were 16 sessions Art activities plans and interval recording of attention in learning forms. The data were analyzed using mean. Results of the research indicated that: After using Art activities to develop attention in learning, attention in learning of autistic students were higher than that before the treatment.

Keywords : Art Activities, Attention in Learning, Children with Autism

บทนำ

เด็กออทิสติกจัดอยู่ในกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือทางด้านการศึกษาที่มีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาในแบบที่ใช้กับเด็กปกติทั่วไป เด็กกลุ่มนี้มีการแสดงออกถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากสารสื่อประสาท การทำงานของสมองจึงส่งผลกระทบต่อพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ทางด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรม อารมณ์ การรับรู้ และจินตนาการ ซึ่งที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา ดังปรากฏอยู่ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ในการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความบกพร่องทางพัฒนาการทางด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ผดุง อารยะวิญญู (2537: 158-161) ได้กล่าวถึง ลักษณะของเด็กออทิสติกว่า เป็นผู้ที่แสดงออกถึงปัญหาทางด้านพฤติกรรมใน 4 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับคนหรือสิ่งที่อยู่รอบตัวหรือปัญหาในทางสังคม ปัญหาในด้านการพูดและภาษา ปัญหาด้านพัฒนาการ และปัญหาในด้านพฤติกรรม การแสดงออกโดยส่วนมากเด็กออทิสติก มักมีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สนใจสิ่งเร้ารอบตัว ทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ มักมีอาการสมาธิสั้นร่วมด้วย มักแยกตัวอยู่โดยลำพัง สนใจในวัตถุมากกว่าบุคคล ขาดความสนใจ ใส่ใจในการทำงาน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้หากไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง เมื่อเด็กโตขึ้นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นจะส่งผลกระทบต่อตัวเอง กลายเป็นปัญหาในอนาคตของพวกเขา ดังนั้น การปรับพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติก และให้การสนับสนุน ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมให้เกิดความใส่ใจในการเรียน หรือการปฏิบัติกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นมาก การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเร่งจัดการตั้งแต่แรกเริ่ม โดยต้องดำเนินการช่วยเหลือให้เร็วที่สุด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องมีการประสานการทำงานร่วมกัน ทั้งจากครอบครัว ผู้ใกล้ชิด การแก้ไขปัญหานั้นจะต้องมีการจัดการ อย่างเป็นรูปธรรม และมีการฝึกฝน

อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กกลุ่มนี้ ได้พัฒนาศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และมีความสุข

ปัญหาการขาดความใส่ใจในการเรียนหรือปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน นับเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับเด็กออทิสติกซึ่งจะสร้างความยากลำบากในการจัดการเรียนการสอนให้กับครู โดยเฉพาะเด็กที่เรียนร่วมอยู่ในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อการควบคุมชั้นเรียนของครู และส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนปกติที่เรียนอยู่ในชั้นเรียนนั้นเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหาที่เกิดจากการแสดงออกทางด้านพฤติกรรม การขาดความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติกนั้นมีความแตกต่างกัน การมีสมาธิ ความใส่ใจในการเรียนหรือการปฏิบัติกิจกรรม จึงนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี การขาดการดูแลปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือการปล่อยให้เด็กมีความใส่ใจหรือสนใจในกิจกรรมเกิดขึ้นเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ และมีการเรียนรู้ในช่วงเวลาจำกัด จะก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวเด็ก ทำให้เด็กออทิสติกขาดความเชื่อมั่น ไม่ใส่ใจทำงานให้สำเร็จ ซึ่งเป็นปัญหาที่จะส่งผลกับเด็กในระยะยาว และเป็นพฤติกรรมที่ติดตัวเด็กไป เนื่องจากความใส่ใจและสมาธิเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กันเสมอ เด็กจะต้องมีความใส่ใจ ตั้งใจในสิ่งนั้น ๆ จึงก่อให้เกิดสมาธิตามมา ซึ่งสอดคล้องกับ อุมพร ตรังคมบัติ (2546: 1) ได้ให้ความหมายว่า สมาธิเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเรียนรู้รอบตัวได้ หากสมาธิของเด็กนั้นเกิดขึ้นในระยะเวลาช่วงสั้น ๆ หรือมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ในระยะเวลาที่จำกัดและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยจะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมักก่อให้เกิดการขาดประสิทธิภาพในการเรียน สำหรับนักเรียนในวัยประถมศึกษาโดยปกติเด็กในวัยนี้มีช่วงความสนใจจำกัดอยู่แล้ว สาเหตุเนื่องมาจากพัฒนาการทางสมอง อารมณ์ สังคม และการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่เหมือนเด็กโต ซึ่งสามารถควบคุมตัวเองได้ดีกว่า ด้วยเหตุนี้ หากเด็กได้รับการพัฒนาหรือสามารถสร้างสมาธิให้เด็กเหล่านี้ได้ตั้งแต่ต้น เด็กเหล่านี้จะเติบโตอย่างมีศักยภาพ มีสมาธิในการทำกิจกรรมหรือสิ่งต่าง ๆ ได้ดี ปัญหาทางด้านการเรียนจะลดน้อยลง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อตัวผู้สอน

การใช้กิจกรรมทางด้านศิลปะเป็นสื่อในการพัฒนาหรือในการบำบัดนั้นเป็นวิธีการหนึ่ง que เริ่มเป็นที่สนใจต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้เพื่อสร้างให้เกิดความสนใจ ใส่ใจได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งกิจกรรมศิลปะมีส่วนสำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างความสนใจให้เด็ก ๆ ได้ดี ทั้งในเด็กทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เนื่องจากกิจกรรมศิลปะนั้นเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายของรูปแบบ วัสดุ อุปกรณ์เทคนิควิธีการและมีขั้นตอนกระบวนการที่สนุกสนานสามารถสร้างความสนใจให้แก่เด็ก ๆ ทั้งยังได้พัฒนาประสาทสัมผัสการรับรู้ ทางด้านต่าง ๆ ให้เกิดความสัมพันธ์ สอดคล้องกันเป็นอย่างดี จึงทำให้กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อที่มีความหลากหลาย สามารถกระตุ้นความสนใจของเด็กได้ดี ดังที่ ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา (2549: 4) ได้กล่าวว่า ศิลปะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายในทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับความสามารถ ถึงแม้ว่าจะยังไม่มีภาษา พูดไม่ได้ หรือเคลื่อนไหวไม่คล่อง ก็สามารถเรียนรู้ได้ผ่านงานศิลปะสามารถนำศิลปะมาช่วยในเรื่องการเสริมสร้างสมาธิ การจัดการอารมณ์ เสริมสร้างทักษะทางสังคม เพิ่มความสามารถในการสื่อสาร เรียนรู้การทำงานเป็นขั้นตอน เสริมสร้างความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ การพัฒนาของกล้ามเนื้อมัดเล็ก และการทำงานประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย นอกจากนี้ยังช่วยลดความคับข้องใจ ระบายอารมณ์ออกมาในหนทางที่สร้างสรรค์รวมถึงการลดพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงได้อีกด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2536: 241) ที่ได้กล่าวว่า การทำงานศิลปะไม่ว่าจะเป็นการปั้นดิน เขียนภาพ ระบายสี โดยที่กิจกรรมเหล่านี้ทำให้เด็กได้แสดงออกอย่างสนุกสนาน เพราะเด็กได้ถ่ายทอดประสบการณ์

ได้แสดงความสามารถ และได้เห็นผลสำเร็จจากการแสดงออกของตน ความเพ็ดเพลินสนุกสนานและความภาคภูมิใจ จะช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็กได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งความสนใจ ความกระตือรือร้น และความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเท่ากับเป็นการพัฒนาความเชื่อมั่นและความมั่นคงทางอารมณ์ในการทำงาน แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องผ่านการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในส่วนของเด็กออทิสติก กิจกรรมทางด้านศิลปะสามารถนำมาใช้เพื่อกระตุ้นพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กออทิสติกเป็นเด็กที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการในหลายด้าน และมีปัญหาในด้านการขาดความสนใจ ใส่ใจ กับกิจกรรมที่อยู่ตรงหน้า การนำกิจกรรมทางด้านศิลปะมาใช้ในการกระตุ้นความสนใจ จะส่งผลให้เด็กออทิสติกเกิดความใส่ใจในการทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น จึงนับเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เหมาะสม สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความใส่ใจในการทำงานได้อีกทางหนึ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมทางด้านศิลปะมาใช้เพื่อเสริมสร้างความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมด้านศิลปะเป็นกิจกรรมที่มีความน่าสนใจในรูปแบบ และเทคนิควิธีการ ที่สามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างหลากหลาย สามารถกระตุ้นความสนใจให้กับเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี ในส่วนของรูปแบบนั้นกิจกรรมศิลปะจะช่วยให้เด็กมีใจจดจ่อระหว่างความคิดของตนเองกับการทำชิ้นงานที่อยู่ตรงหน้า ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความใส่ใจในการทำงาน อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเตรียมพร้อมนำไปสู่การเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ต่อไปอย่างสมบูรณ์มากขึ้น ส่วนด้านเทคนิควิธีการ กิจกรรมทางด้านศิลปะนั้นเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ทำให้เด็กได้เกิดประสบการณ์ในการรับรู้ในเรื่องของวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการทำงาน ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน สอดคล้องกับ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2539: 9) ที่ได้อธิบายถึงแนวทางการจัดการศึกษาศิลปะให้กับเด็กว่า การจัดการเรียนการสอนศิลปะให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการจัดการกิจกรรมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้ได้รับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ การจัดประสบการณ์ในการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงและสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด ผลที่ได้จากการนำกิจกรรมด้านศิลปะมาใช้เพื่อพัฒนาความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติกนั้นน่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเสริมสร้างให้เกิดความใส่ใจ ที่ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก ให้เกิดความใส่ใจ จดจ่อ ต่อการทำชิ้นงานที่อยู่ตรงหน้า และสามารถทำกิจกรรมได้ยาวนานขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความใส่ใจในการเรียนอย่างต่อเนื่องมากขึ้น ทำให้เด็กออทิสติกมีความพร้อม และสามารถเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมด้านศิลปะ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนออทิสติก เพศชาย อายุ 10 ปี จำนวน 2 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โรงเรียนวรณสว่างจิต กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นผู้มีภาวะออทิสซึม และผู้ปกครองยินดีให้เข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 กิจกรรมด้านศิลปะ จำนวน 4 ชุดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย ชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสี ชุดกิจกรรมงานภาพพิมพ์ ชุดกิจกรรมงานปั้น ชุดกิจกรรมงานสร้างสรรค์จากวัสดุ รวม 16 กิจกรรม

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก

3. วิธีการดำเนินการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small-n Experimental Design) ผู้วิจัยทำการทดลอง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยทำการสังเกตก่อนทดลอง จำนวน 3 ครั้ง ขณะทำการทดลอง จำนวน 16 ครั้ง และหลังการทดลอง จำนวน 3 ครั้ง ดั่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ดำเนินการสังเกต โดยใช้ผู้สังเกต จำนวน 2 คน ทำการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ในขณะร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านศิลปะ แล้วบันทึกคะแนนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน

3.2 ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะและให้ผู้สังเกต จำนวน 2 คน ทำการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ในขณะร่วมกิจกรรม แล้วบันทึกคะแนนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน

3.3 เมื่อเสร็จสิ้นการใช้กิจกรรมทางด้านศิลปะครั้งสุดท้ายแล้วดำเนินการสังเกต โดยใช้ผู้สังเกต จำนวน 2 คน ทำการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ในขณะร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน หลังการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านศิลปะ แล้วบันทึกคะแนนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ฉบับเดียวกับการสังเกตครั้งแรก

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมด้านศิลปะโดยนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยวิเคราะห์เวลาการเกิดพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองใช้กิจกรรมด้านศิลปะ และการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนหลังการทดลอง เปรียบเทียบผลการเกิดพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน โดยใช้ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของช่วงระยะเวลาการเกิดพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางแสดงคะแนนเวลาการเกิดพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน และแสดงด้วยกราฟ

ผลการศึกษา

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลการเกิดพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก ก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติก และแผน

การจัดกิจกรรมด้านศิลปะ โดยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนในช่วง ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง โดยมีการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองเป็น 2 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกใน แต่ละแผนการจัดกิจกรรมด้านศิลปะ

ส่วนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกโดยการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองโดยใช้คะแนนเฉลี่ยและร้อยละ

ส่วนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมด้านศิลปะ

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมด้านศิลปะของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 1

ครั้งที่	คะแนน (เต็ม 60 คะแนน/ครั้ง)	ร้อยละ
ทดลองก่อน		
1	19	31.66
2	13	21.66
3	8	13.33
(เต็ม 180 คะแนน)		
รวมคะแนนทดลองก่อน	40	22.22
ชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสี		
1	12	20.00
2	19.50	32.50
3	18	30.00
4	16	26.66
รวมคะแนนชุดกิจกรรม วาดภาพระบายสี	(เต็ม 240 คะแนน) 65.50	27.29
ชุดกิจกรรมงานภาพพิมพ์		
5	16	26.66
6	15	25.00
7	14	23.33
8	27	45.00
รวมคะแนนชุดกิจกรรม งานภาพพิมพ์	(เต็ม 240 คะแนน) 72	30.00

ครั้งที่	คะแนน (เต็ม 60 คะแนน/ครั้ง)	ร้อยละ
ชุดกิจกรรมงานปั้น		
9	25	41.66
10	26	43.33
11	25	41.66
12	30	50.00
รวมคะแนนชุดกิจกรรม	(เต็ม 240 คะแนน)	
	106	44.16
ชุดกิจกรรมงานสร้างสรรค์จากวัสดุ		
13	40	66.66
14	37	61.66
15	32	53.33
16	42	70.00
รวมคะแนนชุดกิจกรรม	(เต็ม 240 คะแนน)	
งานสร้างสรรค์จากวัสดุ	151	62.91
ทดลองหลัง		
1	37	61.66
2	38	63.33
3	38	63.33
รวมคะแนนทดลองหลัง	(เต็ม 180 คะแนน)	
	113	62.77

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกในแต่ละชุดกิจกรรมด้านศิลปะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกในระหว่างดำเนินการทดลองของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 1 มีพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนดังนี้ ผลรวมของคะแนนทดลองก่อนได้ 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ผลรวมของคะแนนแผนการจัดกิจกรรมด้านศิลปะชุดกิจกรรมที่ 1 คือ กิจกรรมวาดภาพระบายสี ได้ 65.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.29 ผลรวมของคะแนนแผนการจัดกิจกรรมด้านศิลปะชุดกิจกรรมที่ 2 คือ กิจกรรมภาพพิมพ์ได้ 72 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ผลรวมคะแนนแผนการจัดชุดกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมงานปั้นได้ 106 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.16 ผลรวมของคะแนนแผนการจัดกิจกรรมด้านศิลปะชุดกิจกรรมที่ 4 คือ กิจกรรมงานสร้างสรรค์จากวัสดุได้ 151 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.91 ผลรวมของคะแนนทดลองหลังได้ 113 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.77

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติกในแต่ละชุดกิจกรรมด้านศิลปะ
ของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 2

ครั้งที่	คะแนน (เต็ม 60 คะแนน/ครั้ง)	ร้อยละ
	ทดลองก่อน	
1	18.50	30.83
2	13	21.66
3	17.50	28.33
	(เต็ม 180 คะแนน)	
รวมคะแนนทดลองก่อน	49	27.22
	ชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสี	
1	27	45.00
2	20	33.33
3	14.50	24.16
4	25	41.66
	(เต็ม 240 คะแนน)	
รวมคะแนนชุดกิจกรรม วาดภาพระบายสี	86.50	36.04
	ชุดกิจกรรมงานภาพพิมพ์	
5	21.50	35.83
6	18	30.00
7	17	28.33
8	31	51.66
	(เต็ม 240 คะแนน)	
รวมคะแนนชุดกิจกรรม งานภาพพิมพ์	87.50	36.45
	ชุดกิจกรรมงานปั้น	
9	23	38.33
10	32	53.33
11	34	56.66
12	36	60.00
	(เต็ม 240 คะแนน)	
รวมคะแนนชุดกิจกรรม งานปั้น	125	52.08
	ชุดกิจกรรมงานสร้างสรรค์จากวัสดุ	
13	43	71.66
14	34	56.66
15	39	65.00
16	37	61.66

ครั้งที่	คะแนน (เต็ม 60 คะแนน/ครั้ง)	ร้อยละ
รวมคะแนนชุดกิจกรรม งานสร้างสรรค์จากวัสดุ	(เต็ม 240 คะแนน) 153	63.75
	ทดลองหลัง	
1	32	53.33
2	41	68.33
3	42	70
	(เต็ม 180 คะแนน)	
รวมคะแนนทดลองหลัง	115	63.88

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกในแต่ละชุดกิจกรรมด้านศิลปะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกในระหว่างดำเนินการทดลองของนักเรียน ที่เป็นตัวอย่างคนที่ 2 มีพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนดังนี้ ผลรวมของคะแนนทดลองก่อนได้ 49 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.22 ผลรวมของคะแนนแผนการจัดกิจกรรมด้านศิลปะชุดกิจกรรมที่ 1 คือ กิจกรรมวาดภาพระบายสีได้ 86.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.04 ผลรวมของคะแนนแผนการจัดชุดกิจกรรมด้านศิลปะชุดที่ 2 คือ กิจกรรม ภาพพิมพ์ได้ 87.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.45 ผลรวมของคะแนนแผนการจัดชุดกิจกรรมด้านศิลปะชุดที่ 3 คือ กิจกรรมงานปั้นได้ 125 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.08 ผลรวมของคะแนนแผนการจัดชุดกิจกรรมด้านศิลปะชุดที่ 4 คือ กิจกรรมงานงานสร้างสรรค์จากวัสดุได้ 153 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.75 ผลรวมของคะแนนทดลองหลังได้ 115 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.88

ส่วนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติกโดยการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้คะแนนเฉลี่ย และร้อยละ

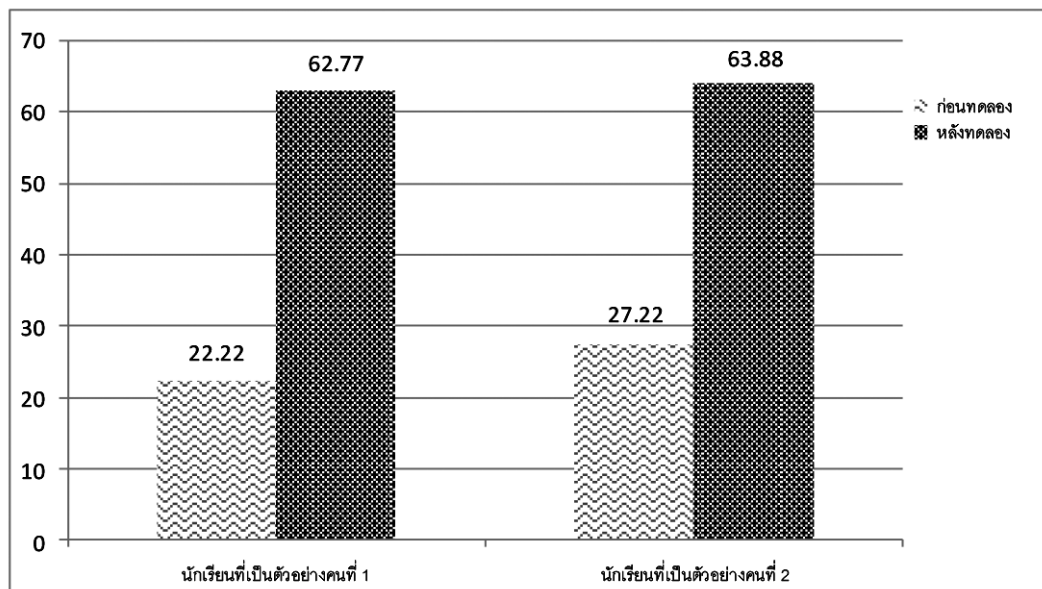
ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติก ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

นักเรียน ตัวอย่างที่	ก่อนการทดลอง จำนวน 3 ครั้ง เต็ม 180 คะแนน		หลังการทดลอง จำนวน 3 ครั้ง เต็ม 180 คะแนน	
	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	คะแนนที่ได้	ร้อยละ
1	40	22.22	113	62.77
2	49	27.22	115	63.88

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 1 ก่อนได้รับการทดลองของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 1 ได้ 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และหลังจากการทดลอง ได้ 113 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.77 ซึ่งมีคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนที่สูงกว่าก่อนการทดลอง

คะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 2 ก่อนได้รับการทดลองของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 2 ได้ 49 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.22 และหลังจากการทดลอง ได้ 115 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.88 ซึ่งมีคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนที่สูงกว่าก่อนการทดลอง ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิที่ 1

แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติก ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

ภาพที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กก้อทิสติก ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 2 คน

สรุปผลการศึกษา

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้กิจกรรมด้านศิลปะเด็กออทิสติก มีพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้กิจกรรมด้านศิลปะ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้นำกิจกรรมทางด้านศิลปะที่มีรูปแบบ วิธีการ ที่มีความหลากหลาย ทั้งการวาดภาพระบายสี การพิมพ์ การปั้น และการสร้างสรรค์จากวัสดุ มาเป็นสื่อในการกระตุ้นความสนใจ ใส่ใจในการเรียน ในทุก ๆ แผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความใส่ใจทางด้านการฟัง การมอง และการปฏิบัติงาน เนื่องจากกิจกรรมศิลปะนั้น เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องใช้การประสานสัมพันธ์ของประสาทสัมผัสในหลาย ๆ ด้าน ทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่การทำงาน อยู่ตลอดเวลาของการเรียน

โดยผู้เรียนจะต้องจดจ่ออยู่กับกิจกรรมที่อยู่ตรงหน้าตนเองเท่านั้นจึงจะสามารถทำงานให้สำเร็จได้ ดังจะเห็นได้ตั้งแต่แผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะ แผนที่ 1 ชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสี พบว่า กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาความใส่ใจด้านการฟัง การมอง และการปฏิบัติงาน เป็นกิจกรรมศิลปะที่เน้นการปฏิบัติงานบนพื้นระนาบซึ่งมีวิธีการในการปฏิบัติที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการวาดภาพ และ การระบายสี มาใช้ในการทำผลงานโดยผ่านการใช้สีชนิดต่าง ๆ ทั้งสีน้ำ สีชอล์ค สีโปสเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ อย่างจดจ่อและต่อเนื่องตลอดระยะเวลาในการปฏิบัติ กิจกรรมนี้ทำให้สำเร็จลุล่วง ดังจะเห็นได้จากคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างทั้งสองคนในแผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะในเรื่องนี้ เท่ากับ 65.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.29 และ 86.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.04 ตามลำดับ

ในแผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะ แผนที่ 2 ชุดกิจกรรมงานภาพพิมพ์ พบว่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความใส่ใจทางด้านการฟัง การมอง และการปฏิบัติงาน โดยใช้กิจกรรมศิลปะที่เน้นการปฏิบัติงานในลักษณะ การพิมพ์ภาพ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายมาใช้ร่วมกันในการทำผลงาน ได้แก่ วัสดุที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ผัก ผลไม้ต่าง ๆ และวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สำลี กระดาษ ฟองน้ำ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ กิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ได้รับความสนใจและไม่เกิดความเบื่อหน่าย ดังจะเห็นได้จากคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างทั้งสองคน ในแผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะในเรื่องนี้ เท่ากับ 72 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ 87.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.45 ตามลำดับ

ในแผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะ แผนที่ 3 ชุดกิจกรรมงานปั้น พบว่า เป็นกิจกรรมเพื่อมุ่งพัฒนาความใส่ใจ ด้านการฟัง การมอง และการปฏิบัติงาน โดยใช้กิจกรรมศิลปะที่เน้นการปฏิบัติงานในลักษณะ งานปั้นแบบนูนต่ำ นูนสูง และงานลอยตัว โดยผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการปั้นมาใช้ในการทำผลงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ใช้มือในการหยิบ จับ วัสดุและปั้นชิ้นงานออกมาเป็นรูปทรงต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น รูปทรงเรขาคณิต รูปทรงอิสระ รูปสัตว์ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากคะแนนพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน ของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างทั้งสองคน ในแผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะในเรื่องนี้ เท่ากับ 106 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.16 และ 125 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.08 ตามลำดับ

ในแผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะ แผนที่ 4 ชุดกิจกรรมงานสร้างสรรค์จากวัสดุ พบว่า

เป็นกิจกรรมเพื่อมุ่งพัฒนาความเข้าใจ ด้านการฟัง การมอง และการปฏิบัติงาน โดยใช้กิจกรรมศิลปะที่เน้น การปฏิบัติงาน ในลักษณะการผสมผสานวิธีการทางด้านศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดเรียง การปะติด การตัด โดยการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีสีสัน รูปแบบ ที่หลากหลายในการทำงานกล่าวคือ การจัดเรียงลูกปัด ขนาดต่าง ๆ การตัด ปะติดกระดาษ การจัดเรียง การขีดเส้นเชือก การใช้กรรไกร กาว การร้อยเชือก เพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้ประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ ในการให้ความสนใจ ใส่ใจในการทำชิ้นงานประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้ ดังจะเห็นได้จากคะแนนพฤติกรรมความเข้าใจในการเรียน ของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างทั้งสองคนในแผน การจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะในเรื่องนี้ เท่ากับ 151 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.91 และ 153 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 63.75 ตามลำดับ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มีการจัดลำดับแผนการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะที่มีความหลากหลาย และมี การจัดกิจกรรมอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยเริ่มจากชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสี ซึ่งเป็นกิจกรรมเริ่มต้น ที่มีวิธีการ การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และขั้นตอนที่ง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน ต่อมาได้ใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน เพิ่มขึ้น ในครั้งต่อไป ดังจะเห็นได้ในชุดกิจกรรมงานภาพพิมพ์ ชุดกิจกรรมงานปั้น และชุดกิจกรรมงานสร้างสรรค์ จากวัสดุ ตามลำดับ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจเทคนิควิธีการทางด้านศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นกิจกรรม เน้นสื่อที่จะกระตุ้นและสร้างความสนใจและเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ตา การใช้หู และใช้มืออย่างประสานสัมพันธ์กันเพื่อสร้าง ชิ้นงานด้วยศิลปะ อย่างสร้างสรรค์และจากการดำเนินการทดลอง พบว่า การใช้กิจกรรมด้านศิลปะนั้นสามารถ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดสมาธิในการทำงานโดยผู้เรียนสามารถจดจ่อ ใส่ใจ กับการทำงานได้จนประสบความสำเร็จ

ซึ่งในการดำเนินการทดลองทั้ง 4 ชุดกิจกรรม ได้แก่ ชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสี ชุดกิจกรรม งานภาพพิมพ์ ชุดกิจกรรมงานปั้น และชุดกิจกรรมงานสร้างสรรค์จากวัสดุ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น สามารถช่วยให้ ผู้เรียนมีพฤติกรรมความเข้าใจในการเรียนได้ดีขึ้น ตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้เรียนมีคะแนนพฤติกรรม ความเข้าใจในการเรียนสูงขึ้นอย่างชัดเจน ในการทดลองในกิจกรรมชุดที่ 3 และชุดที่ 4 เนื่องจากนักเรียน มีความคุ้นเคยกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น และกิจกรรมที่จัดนั้นใช้อุปกรณ์ที่มีความหลากหลาย อีกทั้งยัง จัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน โดยดำเนินการทดสอบ คัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ ชนิดต่าง ๆ ที่กระตุ้นความสนใจ ใส่ใจ นำมาใช้ทำกิจกรรมว่ามีความพร้อมและเหมาะสมกับนักเรียน โดยนักเรียน สามารถเรียนรู้ได้และไม่รู้สึกต่อต้านต่อวัสดุนั้น ๆ จึงทำให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมที่กำหนดได้ ไม่ยาก เกินความสามารถ และพบว่า นักเรียนให้ความสนใจในการร่วมทำกิจกรรม มีความตั้งใจที่จะทำชิ้นงานให้สำเร็จ โดยใช้ความสามารถของตนเอง ทั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา (2550: 15) กล่าวไว้ว่า สมาธิเป็นประตูสู่การเรียนรู้ เมื่อสมาธิไม่ดี แม้จะมีสติปัญญาดี ก็ไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากประตู แห่งการเรียนรู้ไม่เปิด ความรู้ต่าง ๆ จึงไม่สามารถไหลเข้าสู่สมองได้ จึงไม่สามารถนำเข้าสู่ระบบความจำและ ประมวลผลได้ การทำกิจกรรมศิลปะพบว่า ช่วยเสริมสร้างสมาธิให้ดีขึ้นได้ชัดเจน เนื่องจากได้ฝึกฝนการจดจ่อ ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ไม่มีผิด ไม่มีถูก และไม่ยากเกินความสามารถ จนทำให้สูญเสียความมั่นใจ และ ที่สำคัญ คือ การได้สนุกกับกิจกรรมที่ทำ เป็นการฝึกฝนให้เรียนรู้ประสบการณ์ของการทำกิจกรรมอย่างมีสมาธิ สอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2536: 234-259) ที่กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะควรเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับ วุฒิภาวะของเด็ก ไม่ยุ่งยากเกินกว่าที่จะขบคิด แก้ปัญหา เพราะการสร้างสรรคทางศิลปะของเด็กเป็นการเรียนรู้

จากสิ่งที่ทำได้ และค่อย ๆ พัฒนาไปเรื่อย ๆ ควรเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ของเขาเพื่อให้เกิดการแสดงออกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบและเนื้อหา เพื่อสร้างประสบการณ์ที่กว้างขวาง เสนอสื่อต่อใจที่เร้าความรู้สึกนึกคิด และที่สำคัญคือ กิจกรรมศิลปะในวัยเด็กควรเป็นกิจกรรมที่ต่อยอดความรู้สึกรักของเด็กแต่ละคนให้รู้สึกถึงความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรม เพราะความสำเร็จย่อมกระตุ้นความประทับใจให้เด็กพร้อมที่จะปฏิบัติงานต่อไปอีกอย่างกระตือรือร้น และยิ่งสอดคล้องกับ เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2541: 68) ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาการใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติกสามารถทำได้โดย เมื่อผู้สอนสังเกตว่าเด็กออทิสติกมีความสามารถที่จะทำได้ ผู้สอนต้องพยายามหาวิธีที่จะช่วยให้เด็กได้ปฏิบัติตามในช่วงเวลาที่เพิ่มขึ้นทีละน้อย ด้วยความพอใจของเด็กเอง เช่น ถ้าเด็กสามารถใช้เชือกร้อยลูกปัด ได้เอง 1 ลูก และมีท่าที่จะลูกขึ้น ผู้สอนต้องรีบช่วยจับมือเด็กให้หยิบลูกปัดอีกลูกหนึ่งร้อยในเชือกต่อไป ถ้าเด็กยินยอมให้จับมือทำ จะต้องให้การชมเชยทุกครั้ง เป็นการกระตุ้นให้เด็กทำเองในครั้งต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พีรวัส นาคประสงค์ (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้ศิลปะประกอบบทเรียนเพื่อเพิ่มความใส่ใจต่อการเรียนของเด็กสมาธิสั้น ผลการศึกษาพบว่า เด็กสมาธิสั้นมีพฤติกรรมความใส่ใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นเมื่อมีการใช้กิจกรรมศิลปะประกอบบทเรียน โดยก่อนการทดลองเด็กสมาธิสั้น มีพฤติกรรมความใส่ใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์เป็นเวลา 11.50 นาที และช่วงการทดลองใช้กิจกรรมศิลปะประกอบการเรียน มีพฤติกรรมความใส่ใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นเป็นเวลา 20.13 นาที ซึ่งการพัฒนาความใส่ใจนี้มีความสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Smitherman-Brown, V. & Church, R. P. (1996) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ศิลปะบำบัดกับเด็กสมาธิสั้น โดยใช้การวาดภาพ มันทาลา เพื่อฟื้นฟูความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กที่เป็น ADD หรือ ADHD โดยทำการศึกษากับเด็กอายุ 10-13 ปี จำนวน 8 คน ซึ่งได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น Attention-Deficit Disorder (ADD) หรือ Attention-Deficit Hyperactive Disorder (ADHD) ผลการทดลองพบว่า เกิดการพัฒนาขึ้นของความคิดสร้างสรรค์ในเด็กกรณีศึกษา ซึ่งพบว่า แบบฝึกหัดมันทาลามีผลต่อการเพิ่มความสนใจและลดอาการหุนหันพลันแล่นของพฤติกรรมที่แสดงออก และส่งผลดีให้กับการตัดสินใจทำกิจกรรมหรือภารกิจต่าง ๆ ให้ความสนใจในกิจกรรมเพิ่มขึ้น ทำให้มีการเจริญเติบโตตามระดับพัฒนาการ และมีความสนใจในสุนทรียภาพ ส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้น และยิ่งสอดคล้องกับ อรธิดา ประसार (2550) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะศึกษาเพื่อพัฒนาสมาธิและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กออทิสติก โดยดำเนินการศึกษากับนักเรียนออทิสติกที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมศิลปะศึกษาสามารถพัฒนาสมาธินักเรียนได้ระหว่าง 5-10 นาที ในกิจกรรมที่นักเรียนชอบ สนใจ นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้มีสมาธิ 10 นาที โดยไม่ใช้การพูดกระตุ้นความสนใจ และในกิจกรรมที่ไม่ชอบหรืออยาก นักเรียนมีสมาธิในการปฏิบัติงานได้ 10 นาที โดยครูต้องใช้คำพูดกระตุ้นเป็นระยะ ในเรื่องความคิดสร้างสรรค์นักเรียนยังขาดการคิดสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ ชอบเลียนแบบสิ่งของที่ตนเองสนใจ ซึ่งแสดงว่าเด็กออทิสติก ให้ความสนใจในกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นเมื่อผ่านการทำกิจกรรมศิลปะ

ข้อสังเกตจากการวิจัย

จากการดำเนินการทดลองกิจกรรมด้านศิลปะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนของเด็กออทิสติกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นในครั้งนี้ พบว่า มีประเด็นรายละเอียดที่น่าสนใจเกิดขึ้นในขณะดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

นักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 1 ระหว่างดำเนินการทดลองพบว่า จากการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนก่อนการทดลอง ในชั้นเรียนนักเรียนจะไม่สนใจให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนนักเรียนไม่ซักถามหรือโต้ตอบในชั้นเรียน เมื่อไม่เข้าใจจะนั่งนิ่ง รอความช่วยเหลือจากครูโดยไม่แสดงอาการกระตือรือร้นใดๆ และไม่สนใจภาระงานที่อยู่ตรงหน้า ในขณะที่เดียวกันนักเรียนมักจะหันหนีและไปทำสิ่งอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงาน หรือถ้าลงมือทำงานก็จะไม่สนใจความสำเร็จของงานโดยจะทำเพียงให้ผ่านๆ ไปเท่านั้น ต่อมาในช่วงแรกของการเข้าร่วมกิจกรรมการทดลอง นักเรียนยังไม่เข้าใจวิธีการใช้อุปกรณ์การทำงาน จะนั่งเงิบและยังไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้วิจัยนัก จะมองไปที่สิ่งอื่นรอบๆ ห้องมากกว่า แต่เมื่อผู้วิจัยนำอุปกรณ์มาให้ นักเรียนให้ความสนใจต่ออุปกรณ์ที่อยู่ตรงหน้าโดยการหยิบคว้า อุปกรณ์ที่เตรียมให้มาถือเล่นแต่ไม่พูดคุยกับผู้วิจัย แต่เมื่อผู้วิจัยพูดคุยข้อตกลงและสาธิตวิธีการทำงาน ก็มองเป็นครั้งคราว ผู้วิจัยยังต้องเรียกชื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนเป็นระยะ และในการทำชิ้นงานก็จะรีบๆ ทำ ไม่ได้ตั้งใจเท่าที่ควร แต่ในครั้งต่อมา นักเรียนเริ่มคุ้นเคยต่อการทำงานมากขึ้น อีกทั้งมีอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น ตรงกับความสนใจ ทำให้นักเรียนมีการซักถามโต้ตอบกับผู้วิจัยขณะทำงานเพิ่มมากขึ้น และสนใจกับอุปกรณ์การเรียนทำให้พอใจกับความสำเร็จของงานและอยากเพิ่มเติมชิ้นเรื่อย ๆ ทำให้ใช้เวลากับการร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากชุดกิจกรรมงานสร้างสรรค์จากวัสดุซึ่งนักเรียนมีความตั้งใจ ในการเลือกใช้วัสดุชนิดต่างๆ ในการทำงานมาก ในช่วงหลังนักเรียนสนใจซักถามคำถาม หรือสนทนาโต้ตอบมากขึ้นเนื่องจากมีเพื่อนที่จะชักชวนพูดคุย ทำให้นักเรียนมีการสื่อสารมากขึ้น ในส่วนของการไปสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนหลังการทดลองนั้น ในชั้นเรียนวิชาต่างๆ ที่ได้ไปสังเกต พบว่า นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น สอบถามวิธีการทำงานเมื่อไม่เข้าใจได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องรอการเข้าช่วยเหลือจากครู สามารถเข้าร่วมกลุ่มช่วยเหลือ รับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายกับเพื่อนได้ สนใจฟังคำสั่งทั้งจากเพื่อน หรือครู และสามารถปฏิบัติตามได้ต่อเนื่องมากขึ้น และใส่ใจกับความสำเร็จของงานที่ทำมากขึ้น

นักเรียนที่เป็นตัวอย่างคนที่ 2 ระหว่างดำเนินการทดลอง พบว่า จากการสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียนก่อนการทดลอง ในชั้นเรียนนักเรียนจะไม่สนใจให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนนักเรียนจะชอบพูดคุย ชอบซักถามแต่จะเป็นเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับบทเรียน และหยอกล้อเพื่อนทำให้เพื่อนไม่พอใจ เมื่อได้รับมอบหมายงานก็จะรีบๆ ทำโดยที่สายตาไม่สนใจมองชิ้นงานนัก ในการเข้าร่วมกิจกรรมการทดลองในช่วงแรก นักเรียนจะซักถามอยู่บ่อยครั้งแต่เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน ผู้วิจัยต้องพูดคุยข้อตกลง และใช้การเตือน เงียบไม่ตอบคำถามที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน ต่อมานักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น สามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น และพยายามใช้คำถามที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมาถามครูได้ดีมากขึ้น มีความเข้าใจในวิธีการใช้อุปกรณ์การทำงาน และช่วงแรกจะไม่รอคอยฟังขั้นตอนจนจบ อยากจะรีบทำ ครูต้องคอยย้ำเตือนเพื่อให้มีสติและลดความรีบร้อนลง ต่อมาในช่วงกิจกรรมงานปั้น และงานสร้างสรรค์จากวัสดุ นักเรียนให้ความสนใจผลสำเร็จของงานมากขึ้น เพราะอยากได้ผลงานสวยๆ และเกิดแรงจูงใจจากการเห็น

ผลงานที่เพื่อนทำ จึงให้เวลากับการทำงาน ตั้งใจมากขึ้น ในการไปสังเกตพฤติกรรมความใส่ใจในการเรียน หลังการทดลองนั้น ในชั้นเรียนวิชาต่าง ๆ ที่ได้ไปสังเกตพบว่า นักเรียนให้ความสนใจกับการร่วมกิจกรรม ในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ช่วยเพื่อนทำงานที่ได้รับมอบหมายและใช้เวลากับการทำงานแต่ละชิ้นยาวนานขึ้น ให้ความสนใจกับความสำเร็จของงานโดยไม่รีบหรือลະสายตาไปจากงาน จดจ่อ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมตรงหน้าเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมทางด้านศิลปะเพิ่มความใส่ใจในการเรียนกับเด็กออทิสติก เป็นการช่วยพัฒนาประสบการณ์การรับรู้ของเด็ก ครูผู้สอนจึงควรเลือกกิจกรรมทางด้านศิลปะมาส่งเสริมความใส่ใจของผู้เรียนในด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย เนื่องจากกิจกรรมทางด้านศิลปะมีความหลากหลายของวิธีการและความหลากหลายของวัสดุอุปกรณ์ ที่ก่อให้เกิดความสนใจ เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับนักเรียน

2. จากผลการวิจัย ผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคย พูดคุยกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้รู้สึกเป็นกันเอง เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน

3. จากผลการวิจัย ผู้สอนควรมีการสร้างข้อตกลงในการทำงานที่ชัดเจนกับนักเรียน เมื่อผู้เรียนขาดสมาธิ ขาดความสนใจต่อการปฏิบัติงาน ผู้สอนควรพูดคุย ทบทวนข้อตกลง หรือใช้การกระตุ้นเตือน โดยการเรียกชื่อเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกลับมาเริ่มต้นทำกิจกรรมอีกครั้ง

4. จากผลการวิจัย ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการเลือกวัสดุ อุปกรณ์ ในการทำกิจกรรมด้านศิลปะ และต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าวัสดุ อุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการทำกิจกรรมนั้นจะต้องเป็นวัสดุ อุปกรณ์ ที่นักเรียนออทิสติกนั้น ๆ จะต้องไม่เกิดความรู้สึกต่อต้าน แสดงอาการกลัว หรือขยะแฉ่ง ในการหยิบจับ และควรจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ ที่เร้าความสนใจของเด็กได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำกิจกรรมทางด้านศิลปะไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในหัวข้ออื่น ๆ สำหรับเด็กออทิสติกต่อไป

2. เนื่องจากกิจกรรมทางด้านศิลปะเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย จึงควรมีการนำกิจกรรมทางด้านศิลปะไปปรับใช้ในการพัฒนาความใส่ใจในการเรียน กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา. (2549). **โปรแกรมศิลปกรรมบำบัด สถาบันราชานุกูล**. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.

ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา. (2550). **ศิลปะบำบัด ศาสตร์และศิลป์แห่งการบำบัด**. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.

ผดุง อารยะวิญญู. (2537). **การศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรตติ้ง.

- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2539). **ศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พีรวัสส์ นาคประสงศ์. (2548). **ผลการใช้กิจกรรมศิลปะประกอบบทเรียนเพื่อเพิ่มความใส่ใจต่อการเรียนของเด็กสมาธิสั้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2541). **การวินิจฉัยโรค “ออทิซึม”**. โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2536). **ศิลปศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- อรธิดา ประสาร. (2550). **ศิลปะบำบัด (Art Therapy)**. [Online]. Available:<http://web.kku.ac.th/autistic/th/images/stories/docandpdf/art%20therapy.pdf>. [2557, สิงหาคม 25].
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2546). **สร้างสมาธิให้ลูกคุณ**. กรุงเทพฯ: ชันต์การพิมพ์.
- Smitherman-Brown, V. & Church, R. P. (1996). Mandala drawing: Facilitating creative growth in children with ADD or ADHD. *Art Therapy. The journal of the American Art Therapy Association*, 13 (4).